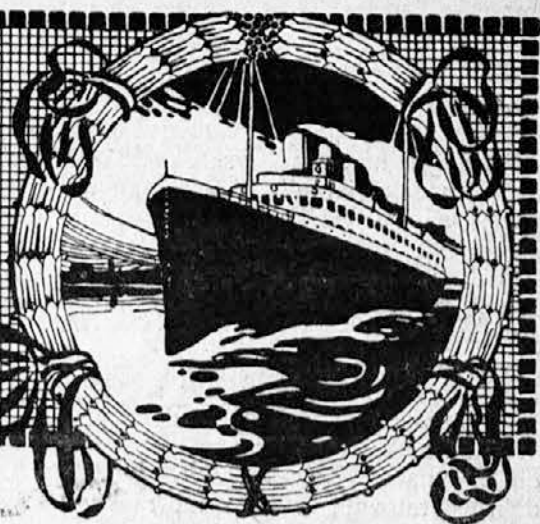

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, obrt, industrijo ter narodno in politično gospodarstvo sploh.

Izhaja vsaki petek, ali če je ta dan praznik, dan preje popoldne z datumom prihodnje sobote. — Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani, Beethovnova ulica št. 10 (v posloju Trg. in obrt. zbornice). — Naslov za dopise: Trgovski list, Ljubljana, poštni predal 148. — Naročnina znaša do konca t. l. K 30 in je plačljiva vnaprej. — Posamezna številka stane K 1'60. — Oglasi se računajo po ceniku. — Ponatis član- kov je dovoljen le z navedbo vira. — Plača in-toži se v Ljubljani. — Tisk tiskarne Makso Hrovatin v Ljubljani. Lastnik Konzorcij Trg. lista. Izdajatelj in glavni urednik Franc Zelenik. — Odgovorni urednik Franjo Zebal, Ljubljana-Rudnik.

III. letnik.

V Ljubljani, 21. avgusta 1920.

3. številka.

Naša trgovska politika

se do sedaj ni obnesla, nego nam je pokazala našo nezadostno gospodarsko izvežbanost. Ne vemo, koliko je temu kriva res nezmožnost in koliko slaba volja, jasno je, da nismo imeli do sedaj uspehov, nimamo kredita v tujini, stojimo slabo vkljub bogastvu in rodovitnosti svoje zemlje. Ministri ubijajo našo gospodarsko sposobnost in naše premoženje. Predvsem omenimo neprijazno postopanje svoječasnega finančnega ministra z našo krono. Mrcvaril je to revo, da je postala konečno res mršava. Vkljub temu pa ima ta krona danes ravno tisto kupno vrednost, kot dinar v stari Srbiji, da, v območju krone živimo celo cenejše od svojih bratov na ozemlju stare Srbije. To je dokaz, da je bilo ubijanje krone ne samo neupravičeno nego naravnost škodljivo, ker je prineslo lastnikom krone veliko škode, državi pa prav nobenih koristi. Naši finačni ministri pa niso bili nasprotniki samo krone, nego tudi dinarja samega. Spomnimo se izjav nekega bivšega finančnega ministra, ki je ob svojem nastopu grozno grajal vse delovanje svojega prednika, pripadnika druge stranke, in vse naše gospodarstvo. Finančni minister je trobil v svet, da smo na robu propada itd. V zasebnem življenju smatramo človeka, ki sam sebe ubija, za neumnega. Pod njegovim prednikom je veljala n. pr. avstrijska krona 10 dinarjev a on jo je spravil v najkrajšem času na 19 dinarjev. Umaknil se je tudi ta strankarski ubijalec našega premoženja, in dobili smo konečno Stojanoviča, ki je s početka prihajal z jako dobrimi idejami na dan, a sedaj je popolnoma podlegel vplivom svojih tovarišev, so mu usahnile vse dobre misli, pozna le stopinje svojih tovarišev - prednikov. Otežkoča trgovino, čeravno je prej zahteval svobodno trgovino, ovira izvoz z zahtevno osiguranja tuje valute, čeravno je izjavil, da bo zahteval za naš izvoz le našo valuto. Že ta izjava je zado- stovala, da so začele tuje valute jako naglo padati. To padanje je kazalo našemu finančnemu ministru, kako načelo mora zastopati v izvozni politiki. Žal, da je podlegel in ni mogel izvesti svojih idej.

Letošnja žetev je jako obila, čeravno ni prinesla tistih bajnih števil, ki so se trobile v svet. Odvišek je, a ravno radi tega odviška so nastali veliki prepiri med ministri in strankami. Gospodje poznajo le stranke, ne pa koristi države in naroda. Eni hočejo prost izvoz, pa jim ta zahteva donaša očitke druge stranke, da hočejo polniti blagajne svojih bank in večati vilne fondre svojih strank. Druga stranka pa hoče izvažati s pomočjo svoje zadruga, ki pa ni zadruga, nego akcijsko društvo, kapitalistično podjetje, ki že deluje, mi pa tudi že čutimo slabe posledice njegovega delovanja. Trgovski list je že

poročal, da kupuje ta zadruga le množine od 30 vagonov naprej in je dvignila cene poljedelskim pridelkom. Od tega nima nobene koristi majhen poljedelec in trgovec, ker je popolnoma izključen od dobave ti zadrugi. Koristi bodo imeli le velešpekulantje in veleposestniki. Dvomimo, da bi bilo to na mestu.

Zagovorniki te centrale svariijo pred velikim izvozom. Ne bojte se prevelikega izvoza, kateri je sploh nemogoč. Vprašajte svojega tovariša, ministra železnic, kako je z našim voznim in lokomotivnim parkom. Če je vesten in podučen, vam mora reči, da se nahajajo naša prometna sredstva v jako žalostnem stanju, pa je tedaj veliki izvoz nemogoč. Popravlja se jako malo, delavnic ni, čeravno se je bivši minister za šume kot zastopnik ministra za železnice vozil po polovici Evrope, ku- poval delavnice in trobil v svet, da jih bo pripeljal kar devet. O javljenih delavnicah ni duha ne sluha, pač pa ima minister lepe dijete v žepu, država pa troške, ker si je minister ogledal na državne troške nekoliko sveta in agitiral za svojo stranko. Če ni mogel preskrbeti orodja, orodnih strojev in drugih potrebščin, pa bi naj molčal in ne pošiljal v svet bedastih vesti.

Sedanji minister je sicer pokazal več delavnosti, a pokopališča strojev in vagonov se vendarle večajo. Če rabi kaj denarja za popravila, pa nam zviša voznine kar za 100 odstotkov a obljublja nam nadaljnjih 200.

Najskromnejši je naš minister za trgovino. On se za drugo ne zanima kot za svojo zadrugo, vse drugo zanj ne obstoji. To je vse delovanje najvišjega zastopnika trgovine in industrije. Trgovinsko politiko vodi finančni minister.

Nabrali smo skromno zbirko sličic delovanja nekaterih naših voditeljev gospodarske politike. Majhna je ta zbirka a zadostuje popolnoma, da nam pokaže njihovo nesmotreno in pristransko delovanje. Do sedaj niso pokazali ne pravih gospodarskih sposobnosti, ne resne volje do koristnega dela za državo in njene državljane.

Drago smo plačali svojo svobodo, svetovna vojna nas je spravila na beraško palico, a te bi se prav lahko rešili. Za danes bi dobro stali, če bi vodili naše gospodarstvo boljši gospodarji, kateri bi imeli pred očmi koristi ujedinenih bratov in naše ujedinjene domovine. Delovanje dosedanjih voditeljev gospodarske politike pa je bilo le strankarsko, ni kazalo ljubavi do ujedinenega naroda. Zato pa pozivamo vse strankarje, da pustijo posle in se umaknejo nestranskim strokovnjakom.

Trgovina naj bo popolnoma prosta, naj jo vodijo trgovci po poklicu, birokratizem s svojim okornim poslovanjem naj ne vtika svojih prstov vmes. Trgovina zahteva veliko gibčnosti, katere pa birokratizem in njegove naprave nimajo. Z naglimi koraki se bližajo časi konkurenčnega boja na svetovnih tržiščih in za ta konkurenčni boj razne

centrale niso dorasle. Saj nam kažejo že sami sebi malenkostni dogodki z Avstrijo in Češko, kako zna voditi trgovino zadruga. Takih šikan ne trpi v nobenem slučaju zasebni trgovec, kakoršne delajo sedaj Čehi in Avstrijci zadrugi, ki mirnodušno vse prenese.

Brez svobodne trgovine posebne v notranjosti ne bomo prišli drugam kot še v hujšo draginjo, kar čutimo že danes. Snopje še ni omlačeno, zrnje še ne spravljeno in vendar imamo takoj po žetvi v-kljub obilici živil znatno višje cene za zrnje in moko, a v Zagrebu pa moke niti ni. Tega pomanjkanja blaga in tega zvišanja cen ni zakrivila svobodna trgovina tudi ne naš izvoz, ker nismo še izvozili niti kilograma, nego delovanje birokratskih central. Če bodo delale državne zadruga naprej in one preskrbovale naše pasivne pokrajine, bomo stra- dali in jedli nezabljeno vkljub obilici živil in masti, v kateri se lahko vsi vtopimo.

Tedaj proč z raznimi centralami, proč z oviranjem trgovine, saj je že dovolj milijard nastale škode.

Janko Lavrič:

Za industrijalizacijo naše države.

Jugoslavija je izrazito poljedelska in živinorejska država. Izvažamo letno na tisoče vagonov nepredelanih poljskih pridelkov in živine, kakor nam te stvari pač daje narava; (v predelanem stanju se izvažajo v večjih množinah edinole les). Uvažamo pa industrijske izdelke, v katerih plačujemo razen vrednosti surovin, iz katerih so ti predmeti izdelani, tudi vse troške inozemskega oplemenitnega procesa z inozemskimi davki vred ter dobiček inozemskih podjetnikov.

Naša industrija, kolikor je sploh že imamo, je šele v povojih. Manjka nam kvalificiranega delavstva in vodstva, s kakoršnim razpolagajo stare industrijske države. Manjka nam pa tudi kapital, da bi mogli začeti z veleobrati, ki so v večini panog edini v stanu vzdržati svetovno tekmo. V takih okolišnih je pač nemogoče, da se bi mogla razviti nova alimlada industrija brez izdatne državne pomoči v tej ali oni obliki.

Pri nas pride v prvi vrsti v poštev »agrarna industrija«, zatem prede- lovanje produktov iz živinoreje in ri- barstva in slednjič še rudarska indu- strija in druge. Pod primernim stro- kovnim vodstvom in pri razumevanju od strani vlade bi imela zlasti »agrarna industrija« lepo bodočnost v prid vsem sodelujočim in državni skupnosti.

Ali treba, da izvažamo n. pr. žito? Izvažajmo moko! Ali še bolje, izvažajmo testenine, kekse, dvopečenca itd. Jajc nam ne manjka za najfinejše makarone in druge testenine.

Ali treba, da izvažamo, grozdje in vino, iz katerega izdelujejo Francozi svoj šampanjec. Ali ne bi kazalo pridobiti par francoskih strokovnjakov, ki se razumejo na — reklamo?

Ali treba, da izvažamo svinje, go- vedo, drobnico itd.? Zakaj ne bi vsaj del tega izvažali lepo v pločevinastih škatljicah kot konzerve ali posušeno itd. Smo ob morju in ravno na morju je konsum vseh vrst konserv največji. S solidnostjo bi si lahko pridobili rec svetoven sloves.

In koliko bogatstva imamo v naših ribah!

Ali treba nadalje, da izvažamo surove kože in uvažamo usnje in iz- gotovljene čevlje? Naša usnjarska in- dustrija je med vojno dovolj zaslužila, da bi lahko sama malo več investirala za nove tovarne in si pridobila boljše strokovnjake za finejše vrste usnja. Nerazumljivo, da na surovih kožah tako bogata država ne more v usnju uspešno tekmovati z inozemstvom, ki nas je zadnji čas naravnost preplavilo s svojimi čevlji, med tem ko se domači čevljarji obrati borijo z brezposelnostjo. Ne bodemo raziskovali, kdo je temu bolj kriv, ali podjetniki ali vlada, go- tovo pa je, da bi se v tej panogi na obeh straneh lahko več naredilo.

Ali treba, da izvažamo na tisoče vagonov sliv in družega sadja, namesto sadnih konserv in pijač, slivovice itd.

Ali treba, da izvažamo malo ob- delan les, ko bi lahko izvažali pohištvo, sode, škatlice, vžigalice, igračke, peres- nike, okvirje, čevljarske klinčke, kopita, palice, držala in še na tisoče drugih lesnih izdelkov in polizdelkov, pa uva- žamo nasprotno mnogo teh izdelkov.

Naše delavstvo pa se radi nezav- poslenosti izseljuje, naš fiskus pa išče dohodkov, davkov itd., tam, kjer skoro ničesar več ni, ker itak že plačujemo preveč davka — inozemstvu; povsem nepotreben davek, ki si ga bi pri neko- liko več podjetnosti in ob vladini pod- pori z boljšo gospodarsko politiko lahko prihranili, oziroma, ki ga bi lahko pobirala naša država sama.

Zberimo se, ter ustanovimo si takoj družbo ali organizacijo, ki bo imela namen ustanavljati, združiti in razširjevati industrije, ki bodo črpale svoje moči iz naših jugoslovanskih tal in vod in iz naše delavnosti in pri- dnosti. Prvo pa bodi, da za to stvar zainteresiramo vso javnost in merodajne kroge. To bo mogoče le močni in dobri organizaciji. Le potom take bo mogoče vplivati na smer in razvoj naše gospo- darske politike, osobito carinske. Brez vladine podpore in zaščite bi bil orisani razvoj prepočasen, prehiteli nas bi lahko denarno močnejši tujci, ki se bi v svoj prid okoristili z našim bogat- stvom in — z našo počasnostjo.

Caleari:

Lesna trgovina.

Lesna trgovina se nahaja sedaj v težki krizi. Skladišča povsodi prena- polnjena, transportnih sredstev pa vedno manj, razen tega pa še padec lire po- vzročja, da je lesna trgovina pri nas zastala.

Opustimo tukaj razmotrivanje va- lute, oglejmo si pa prvi pogoj za raz-

vitek lesne trgovine: transportna sredstva.

Znano je, da je svetovna vojna železniški material vseh vojujočih se držav jako izrabila. V vseh teh državah so se videle in se še vidijo železniška pokopališča, kjer počiva nešteto vozov in strojev, kateri so izločeni iz prometa. Naravno je, da je časoma začelo pomanjkanje transportnih sredstev, ker se ni toliko popravilo kot pokvarilo. Tudi pri nas se vidijo taka pokopališča in treba bode v prvi vrsti skrbeti, da se ta material popravi ali nov nabavi, ker železnice morajo dobro obratovati, drugače na razvitek lesne trgovine, kakor tudi sploh vsake trgovine ni misliti. To ni samo korist prizadetih trgovcev, ampak splošna gospodarska korist cele naše kraljevine.

V prvi vrsti moramo priti do tega, da se bodejo vozovi in stroji pri nas popravljali. Če ni takih tovarn ali priprav, mora se jih čimprej ustanoviti, ker drugače bode v doglednem času promet popolnoma odpovedal.

Nekaj časa po vojni je pošljala Italija svoje vozove, ki so natovorjeni z lesom zopet odšli, ker naši vagoni niso smeli preko meje. Sedaj pa so tudi te pošiljatve izostale, ker tudi Italija nima zadosti vozov na razpolago in tudi tam primanjkuje vozov za domače potrebe. Od te strani tedaj ni upanja na zboljšanje. Največ bi se dalo dobiti proti kompenzaciji v živilih ali drugem blagu v Nem. Avstriji ali Ogrski, kjer se nahajajo tovarne vozov in strojev. Nekoliko dobre volje in vse bi se dalo narediti. Seveda ne zadostuje sedanja praksa, da se stroj do konca izrabljuje, ter toliko časa z njim vozi, da je za staro železo. S tem se nič ne naredi ampak splošni položaj le poslabša.

Načelo, da kdor hoče les imeti, naj da potrebne vagonne na razpolago, ne drži, ker ne smemo biti odvisni od milosti naših sosedov. Kolikor časa ne bomo imeli lastnih transportnih sredstev, tudi ni misliti na vreden razvitek naše trgovine. Tukaj bode tedaj treba dobro prijeti, ter se ne sme gledati na stroške, ker vsaka zamuda prinese večjo škodo ne le lesni trgovini ampak vsaki trgovini, tembolj, ker nezadostna transportna sredstva tudi večajo draginjo.

Če se te razmere nadaljujejo, bodejo lesni trgovci prisiljeni svoje obrate vstaviti ter delavce odpustiti. Pri nas pa je veliko krajev, kjer je edini zaslužek delavca v gozdu. Ako se to odpove, s kom pa naj potem živi pri sedanjih draginjah, saj drugega zaslužka mu ne morejo naši kraji nuditi. Pomisliti pa je tudi treba, da je le v našo korist, ako čimprej inozemski trg za sebe pridobimo. Sedaj imamo najboljšo prilikost, da si trg ohranimo za bodoče, ker konkurenca ne bode izostala in se že sedaj čuti prizadevanje Nemške Avstrije in Čehoslovaške, katere pač boljše skrbe za vozove in si bodejo s tem trge zagotovile tudi za poznejše čase. Ako bi se malo bolj pobrigali za potrebne vozove, je nedvomno da si ohranimo trge, kar bi tudi naši državi dalo lep vir dohodkov. Treba je tedaj hitre in stalne vreditve železnic. Ne truda ne stroškov se ne smemo hraniti, da odpomoremo transportni krizi.

Mnogo je še drugih težkoč, katere bode treba odpraviti. Tudi za pravilno razdelitev vozov bode treba skrbeti, tako, da bode vsak svoji produkciji primerno vpoštevati, ter se morajo odpraviti protežiranja posameznih trgovcev ali družb, ker tudi tukaj je dovolj nepravilnosti. Skrajni čas je, da se to vredi.

Devizna centrala se tudi mora prevrediti, da dobijo izvozniki takoj plačano tujo valuto, ne pa da morajo čakati po tri mesece ali še več, da se v Beogradu zganejo. Vprašamo pa, zakaj sploh rabimo tujo valuto in ne predajamo v našem denarju? Glede carine se oglašim pozneje.

K. D.

Naša industrija in tujci.

Ako pregledamo raz stališča posameznega stanja dosedaj obstoječo industrijo po Sloveniji nam, ista ne nudi ravno razveseljive slike. Največji del

industrije je v nemških rokah. Poklicane oblasti se sicer trudijo, da bi se razna podjetja nacionalizirala, pa ta trud ni imel dosežaj z izjemo par slučajev večjih uspehov in dvomljivo je, če jih bode imel v prihodnje. Ni izključeno, da bodo ravno največja in najvažnejša podjetja ostala tudi v bodočnosti v rokah tujcev, predvsem nam malo simpatičnih avstrijskih Nemcev.

Pokrajinska vlada je že preteklo leto izdala naredbo, da se morajo po podjetjih nastavljeni domačini, oziroma podaniki lastne države. Za to naredbo se razna v nemških rokah se nahajajoča podjetja prav malo ali pa sploh nič ne menijo. Nekaj teh podjetij je napravilo tako, da so sprejela med svoje uradništvo po enega Slovenca, ki ga pošiljajo po potrebi antišambirirati po različnih uradih, da bi se na ta enostaven način vzbudilo mnenje, češ dotično podjetje ima nastavljen uradnik-domačina. Fakt pa je, da je ostalo vse pri starem. Razen tega enega Slovenca in k večjemu še kake stroje-piske je vse ostalo osebje nemške narodnosti in mišljenja. Da, marsikatero takih podjetij skuša še na novo importirati osebje iz Avstrije, naš človek pa, ki se ponuja v službo, se odkloni. Nekatera podjetja nimajo nastavljenega na boljših mestih niti enega Jugoslovana, vsa njihova korespondenca je izključno nemška. Mnenja smo, da bi bila radi nastavljenec stalna, stroga, aktivna kontrola s strani državnih ali pokrajinskih oblastij neobhodno in najnujnejše potrebna, ker se sicer lahko pripeti, da naš naraščaj v nekaj letih ne bode dobil služb, ker bodo vse službe zasedene po tujcih — Nemcih. Izgovor gotovih krogov, da nimamo lastnih ljudi na razpolago, je povsem ničev. Materijala je že danes mnogo in prepričani smo, da bi naš človek v najkrajšem času vršil svojo službo najmanj tako dobro kot tujec. Popolnoma izučen pa še ni nihče padel iz neba, tudi oni ne, ki trdi, da nimamo zadostno ljudi za delo.

Kar smo v predstojećem rekli glede uradniških služb, velja v polni meri za poduradništvo ter delavce višjih kategorij.

Velika nevarnost prekomerne invazije Nemcev pa nam preti še v drugem pogledu. Za participacijo pri naših podjetjih vlada veliko zanimanje v krogih avstrijskih Nemcev, mnogokrat izhaja celo inicijativa od tam. To zanimanje izvira v sedanjih časih predvsem radi v Avstriji vladajočega splošnega bega pred avstrijsko krono, katere je danes najslabši denar na svetu. Zato se trudi avstrijski kapitalist, da prenese vsaj en del svojega premoženja v državo z boljšo valuto, z bolj urejenimi razmerami. V to mu je dana lepa prilika v Jugoslaviji, v prvi vrsti v Sloveniji. Ne moremo sigurno vedeti, ali se za tem stremljenjem ne skriva nacionalitetno vprašanje. Nemci še dolgo ne bodo zamogli preboleti izgube svoje gospodujoče vloge v bivši Avstriji. Čisto brezdomno je, da bodo Nemci, katerim se bode posrečilo ugnediti se pri nas, v poznejših časih hoteli izrabljati svoje pridobljeno posestno stanje v nemško-nacionalne namene.

Ernst Bacher piše v reviji »Der Kampf« (1919): »Samo temu, da je pripadal razred kapitalistov v Avstriji (mišljena je tu še prejšnja avstrijska monarhija) v pretežni večini nemški narodnosti, se moramo zahvaliti, da se je izven izključno nemško naseljenega ozemlja naletelo povsod tam, kjer se je kadilo iz tovarniškega dimnika, tudi na nastavljenca nemške narodnosti.« Isti pisatelj citira izrek Otto Bauerja v knjigi »Die Nationalitätenfrage und die Sozialdemokratie«, ki slove: »Nacionaliteta delavstva je kapitalistu postranska stvar, nasprotno pa pritegne k sebi skoro v vseh slučajih štab nameščencev, ki govore isti jezik kot on. Nemški fabrikant bode sicer zaposlil češkega delavca, toda njegov ravnatelj tovarne in pisarniško osebje bo po večini nemško.« Navedeni stavki odgovarjajo po vsem razmeram, ki vladajo v največ slučajih po naših industrijskih podjetjih.

Če že nismo mogli do danes iztrgati industrije iz nemških rok, varujmo se vsaj do skrajnosti, da se ne naselijo novi nemški kapitalisti med

nami in nam ne iztrgajo iz rok naše porajajoče se industrije. To preprečiti je danes še možno in so vpoklicane v prvi vrsti razne pokrajinske in državne oblasti, ki morajo tej zadevi posvetiti svojo največjo pažnjo. Vsekakor bi se moral ustanoviti pri enem teh uradov (morda pri oddelku ministrstva za trgovino in industrijo) pododdelek, ki bi vodil o vseh industrijskih podjetjih natančno evidenco o vseh pokretih tega ali onega industrijskega podjetja in bi imel nalogo opozarjati na vse one momente, iz katerih bi izhajala za nas in za naše jugoslovansko posestno stanje kaka nevarnost. Najodličnejša naloga bank in drugih denarnih zavodov pa bi morala biti, da delujejo na to, da preidejo vsa podjetja v Sloveniji v naše roke. Gotovo ne zastopamo stališče, da bi se preprečil vsak prihod tujega kapitala v našo državo, vendar ta tuji kapital se bo zamogel tudi kje drugje dobiti in ni treba, da bi bil ravno last avstrijskega Nemca, ki ga bode v danem slučaju brez dvoma izrabljati proti nam v nacionalne namene. Vsekakor pa ne smemo dopustiti, da bi ta tuji kapital, pa naj pride od katerikoli strani, prevladoval v posameznih podjetjih našega, že celo pa ne in to pod prav nobenim pogojem, da bi se v takih podjetjih nastavljal tuji. Ker so pri nekaterih sedaj se snujočih podjetjih ponajveč zainteresirani avstrijski Nemci, skrbeli so seveda isti za to, da so preskrbeli svojim ljudem mastne zasluzke. Kjer je potreben tujec, naj ostane le toliko časa, da se izvežba naš človek.

Pribežalo je v Jugoslavijo veliko število ruskih inženjerjev in drugega industrijsko izvežbanega osebja, ki se misli stalno nastaniti pri nas. To osebje ni ravno najslabše. Naša industrija se za te ljudi prav malo ali pa sploh nič ne meni, nego posega po Nemcih. Malo več narodnega ponosa nam je pač nujno potrebno tudi tam, kjer igra žep prvo vlogo.

Tu in tam se sliši o prodaji tega ali onega industrijskega podjetja. Ako povprašujemo po novih posestnikih, po navadi zvezmo, da je prešlo podjetje v »jugoslovanske« — židovske roke. To se je dosedaj zgodilo v Sloveniji že v kakih petih slučajih. Kako zavedni Jugoslavlani so naši židje, se zamore vsakdo na lastna ušesa prepričati v naših letoviščih, kjer govore principi-jelno samo blaženo nemščino, dasiravno so doma ponajveč v Zagrebu. Prepričati se zamore tudi vsakdo v železnici, kadar se vozi v smeri Zidani most — Dunaj ali obratno. Stoletja je kljubovala Slovenija najuspešnejše židovski invaziji. Kaj pomeni židovska povodenj, nam najjasneje kaže Poljska, v prvi vrsti Galicija, kažejo nam krasni kraji naše Hrvatske in Slavonije.

Treba je toraj največje paznosti, posebno sedaj, ko se je dotok židovskega življa začel. Treba je najodločnejega odpora proti tej invaziji.

Morda nam bo kdo očital nestrpljivost proti enemu delu lastnih državljanov, nestrpljivost, ki se ne krije z načeli demokratične države. Pa naj nam! Zavedamo se, da branimo vitalne interese našega plemena, da zastopamo vso javnost Slovenije.

Dopisi.

Trgovcem z vinom in vinorejcem priporočam, da gledajo bolj na kakovost vina kot pa na množino pridelka. Kaj pomaga veliko vina, če pa ni sposobno za izvoz in se mora popiti doma, kar znači veliko gmotno pa tudi duševno škodo, ker se širi pijančevanje. Pomisliti moramo, da imajo naši sosedje tudi jako dobra vina, katerim razne naše kisljice ne morejo delati konkurence. Kakovost vina je odvisna od trte, lege, načina obdelovanja, a mnogo in morda največ pa od ravnjanja z moštom in vinom samim. Mnogokje imajo dobro trto v primerni legi in zemlji in vendar je vino slabo. Nekoč mi je rekel nek vinogradnik, da ga šomašter in škric ne bota učila njegovega dela. Takega človeka treba podučiti in dokazati mu, da imamo (ali bi morali imeti) več učiteljev za vinorejo in kletarstvo, ki so se te stroke

boljše izučili kot pa posamezen vinorejec. Pri nas premalo poznamo umno kletarstvo in to lahko uči le strokovnjak. Svojim tovarišem v vinorodnih krajih priporočam, naj po svojih močeh in po možnosti širijo smisel za umno kletarstvo, ker stem bode koristili tudi samemu sebi. Korist poljedelca ali vinorejca je tudi naša korist. Zato pa delujmo složno v korist enega kot drugega. Svetoval bi uradništvu Trgovskega lista, da bi naprosilo vinorejce in prijatelje vinoreje, da bi mu pošiljali redno poročila iz vinorejskih krajev, kako kaže trta, kako je z kupčijo in cenami itd., pa bi naj Trgovski list prinašal ta poročila. Nadalje opozarjamo na organizacijo vinskih trgovcev in vinorejcev. Le organizacija more preprečiti težave in škodo, kakoršne je prizadevala doslej vlada vinoreji in vinski trgovini s svojimi nesmotrenimi in napačnimi odredbami. Vinski trgovci bi naj se združili v posebno skupino pri zvezi gremijev.

Dostavek uradništva. Zgoraj izraženi želji glede priobčevanja poročil vinorejcev in trgovcev o vinoreji in trgovini že zadoščamo, kolikor nam je možno na podlagi skromnih poročil. Zato prosimo rednih in zanesljivih poročil iz vseh vinorodnih krajev. Do sedaj imamo obljubljena redna poročila le iz Maribora in Ptujja. Pošiljajte nam tudi in drugih krajev.

Malo več mislimo. Naše časopisje, s skromnimi izjemami z neko posebno vnmemo zapostavlja vse, kar je trgovskega, ter vsako trgovsko delovanje brez izjeme smatra za verižniško, navijalsko in ne vem kakšno še. Tisto časopisno omalovažanje trgovskega delovanja pa ni samo kratkovidno. nego diši tudi precej sumljivo po mišljenju bivših avstrijskih birokratov. Ti so v svoji birokratski omejenosti in okostenosti videli v trgovini in trgovcu le iskoriščevalca. Avstrijski birokratje so lahko veselili svojih jugoslovanskih naslednikov v omalovaževanju vsega trgovskega življenja in delovanja. S tistimi tako napihnjenimi vestni o uspehih verižniškega urada so ogromno škodovali slovenskemu slovesu, ker so nas smatrali drugod v Jugoslaviji za pokvarjene, vdane najhujšemu veriženju in tihotapljenju. In vendar so bili tisti slavni uspehi verižniškega urada klaverni, ker to pač niso posebni uspehi, če vlovijo kako begunsko revo, ki nese nekaj zavrtkov tobaka proti žicam. Blatenje in malouvaževanje trgovine je pa vrh tega jako škodljivo tudi narodnemu gospodarstvu in blagostanju. Pomisliti moramo, da so se vse države celega sveta vselej in vedno trudile z vsemi silami in porabljale vsa sredstva z povzdigo trgovine in trgovske delavnosti. Rusija je prelila potoke krvi, žrtvovala milijone svojih sinov in milijarde svojega premoženja za svobodno pot v svet svoji trgovini. Vzgledujmo se nad Nemčijo, ki je najbolj hrepenela po razvoju in svobodi svoje trgovine in industrije. Pomislimo, da je Angleška gospodarica sveta, a to njeno gospodarstvo sloni le na trgovini. Kjer je trgovina, tam je blagostanje, svoboda in kultura. Zato pa ne bodimo majhni, otrešimo se plitvega duha bivših avstrijskih birokratov, mislimo s svojo jugoslovansko pametjo in z večjim pojmovanjem gospodarskih vprašanj in koristi. Uveren sem, da mnogo tistih, ki toliko vpijejo proti verižnikom in vojnim dobičkarjem, bi se ne branili biti med temi, če bi jim ne manjkalo potrebne-ga masla ali prilike. Vsled svoje lege in gospodarstva bo Slovenija navezana na trgovino in industrijo. S poljedelstvom samim se slovenski del naše države ne more preživeti in če se ne bomo poprijeli z vso vnmemo trgovine in industrije, bomo ostali ali postali reveži in naši bratje in sinovi bodo morali tudi v bodoče iskati si trdega kruha v nemških ali ameriških rudnikih in premogokopih. Zato je pa bolj pametno, da nehamo z tistim nepotrebnim blatenjem vsega trgovskega življa in začnemo misliti, kako bo z našo trgovino in z našo bodočnostjo.

Cene v izložbah. V »Jugoslaviji« se je nekdo zaletel v neko trgovko, ker baje ni imela cen v izložbi. Ker mi je znana posebna ljubezen takih poročevalcev do trgovstva, in ker hodim

vedno mimo, sem nalašč pazil na izložbena okna konzuma pred Vodnikovim spomenikom. 14 dni pred notico v Jugoslaviji niso imeli niti enega predmeta zaznamovanega s ceno, ta dan pa le nekatere a čevlji sploh niso imeli nobene cene v izložbi. Bodite tedaj nepristranski in zahtevajte cene tudi pri konzumih. Sicer pa delaven človek nima časa postopati po ulicah in zijati v izložbe. Svetovali bi temu postopacu, naj se loti poštenega dela in zaslužka, pa mu ne bo potrebno stokati, da ne more izhajati. Kar se pa tiče protiverziškega urada; bi bilo dobro, še bi se o priliki zanimali, kako je prišel ta »nezakonski« stvor na ta žalostni svet in do življenja, kdo je oče in kdo plačuje vzdrževalnino. Nikakor ne gre, da bi ga plačevali z denarjem davkoplačevalca, ko »nema zakona.« Prosim uredništvo, da si dovoli ogledati in opisati delovanje tega urada.

Neumnost ali zlobnost. Iz notice v »Jugoslaviji«, da je nek trgovec mešal petrolej z vodo, se vidi velikanska neumnost ali zlobnost pisca dotične notice. Vsak otrok ve, le pisec notice ne, da se petrolej ne da mešati z vodo. Pisec naj vzame patent, bo postal čez noč milijonar, če se mu posreči mešanje petroleja z vodo. Naj ne smatra našega konzumenta za takega tepca, da bi ne videl vode pod petrolejem. Če si tedaj kaj izmislite, si izmislite kaj manj neumnega. — Enaka je z afero bogatega žitnega milijonarja, ki je baje mešal med moko »gorčico.« Pisec se naj prej pusti podučiti, kaj gorčica je, potem jo naj meša v Jugoslaviji med moko. Naš trgovec bi jo rajši samo prodal, ker je dražja kot moka. Seveda se tudi gorčična moka ne da mešati med pšenično, nego jo prodajajo v lekarnah za delanje obliža. Naj si tedaj kupi pisec notice v Jugoslaviji gorčične moke, naredi obliž in si ga dene na glavo! Gorčice v naši državi sploh ni, nego se jo dobi na Češkem.

Za preprosto in pregledno knjigovodstvo se uporablja

AMERIKANSKI

:-: JOURNAL :-:

Lepo izdelan se dobi pri upravnici
ništvu „Trgovskega lista“.

Izvoz in uvoz.

K novi izvozni carinski tarifi.

Izvozna carinska tarifa je izšla trikrat v beograjskih »Službenih Novinah.« Prvič je izdana dne 26. julija v št. 161. brez številke in podpisa, drugič jo je izdal oddelek za trgovsko politiko in zunanjo trgovino trgovskega in industrijskega ministrstva 30. julija v št. 165. Finančno ministrstvo je takrat brzojavno prepovedalo uporabo te tarife, dokler ne izidejo nove navedbe. Preteklo je 14 dni, da je generalna direkcija carinske uprave konečno izdala v št. 176 tretjo carinsko tarifo, ki je definitivno nadomestila obe prej navedeni tarifi in izvozno tarifo z dne 17. aprila 1920. Vzrok takemu postopanju so bila nasprotstva, ki so obstajala med finančnim ministrom Kosto Stojanovićem in trgovskim ministrom Momčilo Ninčičem.

Znana aprilova tarifa je bila že meseca maja zastarela radi naglega zboljšanja vrednosti naše valute; toda vsled vednih vladnih kriz in nasprotstev vodilnih političnih strank glede trgovske politike, specijelno glede načina kako se naj in kdo naj izvažata najvažnejše izvozne predmete, se je stvar zavlekla še od konference gospodarskih eksportov, koncem junija za nad poldrugi mesec.

Glavne bistvene razlike med aprilovo in avgustovo izvozno tarifo so sledeče: Avgustova tarifa je določena izključno v dinarjih, medtem ko je aprilova bila še deloma v francoskih frankih. Izmed žitaric je po novem prepovedan izvoz pšenice in ovsu, dovoljen pa je izvoz ječmena, rži in koruze, ki je bil po aprilovi še prepovedan.

Izmed mlevskih izdelkov je po novi tarifi prepovedan samo izvoz pšenične in ovsene moke, medtem ko je izvoz koruzne, ržene, ajdove in ječmenove moke dovoljen. Po aprilovi tarifi je bil prepovedan izvoz sploh vsake vrste moke in mlevskih izdelkov iz žita in koruze.

V skupini živine je prepovedan izvoz konj in kobil do 16. let, govodine razen bikov in volov nad 10. let in ovac. Specijelno važna razlika proti aprilski tarifi je, da je izvoz svinj in koz dovoljen. Dovoljen je tudi izvoz svežega mesa in mesnih izdelkov, predvsem slanina, konzerviranega mesa, klobas in klobasic, masti in salam, kar je napram aprilovi tarifi bistvenega pomena.

Kože in volna ostanejo nadalje prepovedani za izvoz, ker jih potrebuje domača usnjarska in tekstilna industrija. Enako je prepovedan izvoz starega in novega železa, premoga in mineralnih olj, katere predmete potrebuje domača industrija.

Za Slovenijo pridejo posebno vpoštevedni sledeči izvozni predmeti: sadje, za katero je carina znižana od 20 dinarjev na 2 dinarja, suhe gobe od 100 dinarjev na 10 dinarjev, perutnina in sicer kokoši od 8 dinarjev na 3 dinarje za kos, mesni izdelki od 500 franc. frankov na 200 dinarjev za 100 kg oziroma 8 kron na 1 kg; za slanino je znižana od 500 na 200 dinarjev za 1 q ali 8 kron na 1 kg, in za mast (svinjsko in gosjo) od 350 franc. frankov na 200 dinarjev, nasproti pa je za loj ostala carina 1000 dinarjev za 10 kg. Carina za jajca se je znižala od 300 francov na 200 dinarjev, za vino je bila že poprej znižana carina od 100 dinarjev na 5 dinarjev, za pivo od 50 na 5 dinarjev.

Tudi se je ugodilo prošnji upravi naših mineralnih vrelcev ter carino za mineralno vodo, ki je znašala poprej 10 dinarjev odpravila. Slamnikarjem se je dovolilo znižanje tarife od 1 dinarja na 10 para za komad. Tudi za emaljirano posodo se je carina znižala od 50 na 10 dinarjev.

Carina na stavbeni material, cement in vapno, opeko se je znižala na eno petino prejšnje, specijelno vsled dalmatinskih interesov. Nam je dobro znano, da velike tovarne v Dalmaciji, radi katerih se je dovolil svoboden izvoz za nizko carino, našim konzumentom v Sloveniji svojih produktov prodati nočejo in sedaj smo radi tega v nevarnosti, da bodo tudi tukajšne tovarne izkoristile dano priložnost izvoza. Sita in rešeta so sedaj oproščena vsake carine, ker tem predmetom že uvozne carine importnih držav delajo velike težkoče. Dve splošne zadnje klavzule tarife, ki obsegata vse neimenovane predmete določata zanje valovijsko carino. Interesantno in karakteristično je, da pa ni nikjer določeno v naredbi, kdo naj presodi pravilnost deklarirane vrednosti, ki naj služi kot podlaga za odmerjenje vrednostne carine. Še bolj interesantno pa je, da navedba določa 14 predmetov, katerih izvoz je prepovedan, ne pove pa kdo in pod kakimi pogoji bo izvažal, oziroma že mesece izvažata to prepovedano blago. Znano nam je poslovanje Centralne uprave, ki nam je nedavno povzročila povišanje cen žita, vendar o tem in o preskrbi pasivnih krajev navedba molči.

Enako molčita minister za prehrano in za trgovino o naredbi za pobijanje draginje in prepričitev špekulacij z življenjskimi potrebščinami, ki je imela iziti že na podlagi čl. 1 izvoznocarinske navedbe z dne 27. aprila 1920. Posledice sedanje izvozne tarife bodo preko noči presenečile vse naše drobne trgovce in konzumente na naših trgih in interesi tisočev bodo kruto plačali politično igro strankarskih skupin, ki je našla v tej naredbi izraza.

Konečno moramo omeniti še znani referat generalnega carinskega ravnatelja Save Kukiča, ki je predlagal finančnemu ministru določitev valorične carine in ne specifične. Ta predlog, za katerega govori cela vrsta gospodarskih tehničnih razlogov, je radi tehničnih težkoč propadel, ker nimamo aparata, ki bi ocenjeval svetovno tržno vrednost izvoznih predmetov. Izvoz se vrši še nadalje proti zasiguranju valute. Nerazumljivo je nam zato, ako smatramo, da namerava finančni minister resno

z izvozom zboljšati našo valuto, da dosedaj namenoma noče videti ahilove pete izvoznikstva, namreč kontrole vrednostne deklaracije. Ta sedaj sploh ne obstoja in dokler se to vprašanje ne uredi v skladu z interesi države in izvoznikarja, smo izdani na milost in nemilost peščici valutnih špekulantov.

V nestopnem podajamo predpise o izvozni carini in pa izvozno tarifo.

a) Izvozna carina. V Službenih novinah št. 176 z dne 13./8. t. l. je izšla nova tarifa, pa jo priobčujemo v izvlečku. Vzeli smo le tiste predmete, ki pridejo v poštev za naše izvoznike.

2. čl. rešenja se glasi: Izvoz blaga v inozemstvo je prost, izvzemši nastopne predmete: Pšenico, oves, konje in kobile, izvzemši živali, ki so stare nad 16 let. Izvoz teh se mora vršiti preko postaj Špilje, Subotica, Koprivnica, Djevdjeli, kjer jih pregedujejo za to določeni živinozdravniki. Nadalje je prepovedan izvoz govedi razen moških živali, ki so stare nad 10 let, dobro rejene in zrele za klanje. Te se lahko izvažajo čez one postaje, kakor konji. Nadalje je prepovedan izvoz ovc, volne in izdelkov iz volne, kož govejih, telečjih, konjskih, volovskih in izdelkov iz teh kož, premoga, mineralnega olja, sode kristalne, in starega železa.

b) Izvozna tarifa: Alkohol 50; arak 50; čebula zelena 2, zrela 10; česen zelen 2, zrel 10; divjačina 300; dna za sita iz konjske žime prosta; drva 3; dvigala 20; fižol 20, zeleni (v stročju) 2; gnjati 200; gobe sveže in suhe 10; govedo živo od komada 1500, zaklano 250; gozdarski proizvodi: drva 3; stavbeni les in sicer hrastov, javorov, jesenov, orehov, lipov, gabrov 16, bukov, topolov, brezov, jelšev 8, iglasti: mecesnov, smrekov in drugih plemenitih vrst 12, borov in jelov pa 10; grah zelen 2, suh 20; hmelj 10; jaboljka 2; jajca 200; ječmen 40; klobase 200; konjak 50; konji in kobile do 350 kg žive teže 1000 od komada, nad 350 kg pa 2500 od kom.; konoplja otrta in česana 20, izdelki iz nje razen rvi 10; koruza zdrava 20, nad 30% polkvarjene 10; kose 10; kože divjačine in sicer lisica, kuna, dihur, divja mačka 1000; kože goveje, telečje, konjske 2000; kože jagnječne in kozličje 500; kože medvedje, volčje, in pasje 500; kože ovčje, kozje, svinjske 2000; krompir 5; lanena povosma in laneni izdelki 200; lasje človeški 5000; les gradbeni, glej zgoraj; maslo 209; mast svinjska in gosja 200; med 100; meso nasoljeno, posušeno ali prekajeno, klobase, mortadele 200; mineralna voda prosta; mleko 200; moka pšenična, ječmena, ržena, ovsena, zdrob 40, koruzna 18; mošt vinski 5; odpadki pri klanju živine kakor rogovi, kosti želodci, 200, čreva parklji in odpadki pri izdelovanju glavnikov 30; oglje lesno 10; olje jed. 300; oves 40; perje 200; perutnina živa in zaklana gosi in pure 6, kokoši, race in druga 3 od komada; pšenica 50; repa 2; rž 40; rum 50; sadje sveže 2, sušeno ali drugače konzervirano brez sladkorja 10; seme makovo, posolčno, konoplino, bučno in drugo oljnato 500, deteljno, čebuljno in paradižnikovo 20; seno 2; sir mehki 100, trdi 290; slad iz ječmena in drugega zrnja 30; slama 2; slanina nasoljena, suha ali prekajena 200; slive sveže 2, suhe 10; smetana 200; slivovka 10; soda krist. 10; solna kislina 2; srpi 10; strelno orožje 10; svinje žive mesnate do 120 kg žive teže 400, izpitane 600, zaklane in meso 250; tropinovec 10; vino 5; vinski kamen 20; volna 2000; zelje 2; žebelj kovani 10; žica za cvetje 10; žrebeta medjimurske in pingavske pasme do enega leta starosti 209 od kom. (v starosti od 1. do treh let izvoz prepovedan); žveplena kislina 2.

3. Izvoz je dovoljen v vse zemlje, če moremo tudi mi iz onih držav uvažati nam potrebne predmete, sicer ima minister trg. pravico zabraniti izvoz sploh ali le nekaterih predmetov v dotične države.

4. Rešenje min. sveta z dne 16./4. t. l. št. 4858 ostane v veljavi, kolikor ni izpremenjeno z zgoraj navedenim.

Generalna direkcija carine št. 49041, 10./8. 1920.

Opomba: vse postavke značijo dinarje za 100 kg, kjer velja postavka za komad, je že takoj na mestu to navedeno.

Izvoz suhih sliv. Kakor pri celi letošnji žetvi, tako prihajajo razni poročevalci tudi glede sliv z velikanskimi številkami na dan, računajo z milijardami in čitali smo, da bomo letos izvorili čes 12.000 vagonov suhih sliv. Te pretirane številke, ki jih tudi največji optimist ne more smatrati resnim, so v veliko škodo naši državi, ker vplivajo neugodno na cene v inozemstvu, ki se zanima za našo letino. Cene bodo tako nizke, da slive ne bodo prenesle izvozne carine. Od kod prihajajo te številke, se ne ve; da so čez polovico pretirane, nam pokažejo podatki iz rekordnega leta 1908. Ti podatki se nanašajo na Bosno, ker za Srbijo manjkajo natančnejše številke. Leta 1908 je znašala skupna letina v Bosni približno 13.000 vagonov, sliv od katerih se je izvozilo le 3.694 vagonov. Če vzamemo isto količino tudi za Srbijo, dobimo skupaj 26.000 vagonov svežih ali 8.000 vagonov suhih sliv za izvoz. Če vzamemo skupno polovico rekordne letine iz leta 1908, bi bilo za izvoz komaj 4000 ali recimo 5000 vagonov, torej zdavnaj še ne bajnih 12.000, kakor javljajo po Bog ve kakšnih virih. Pri današnjih prometnih razmerah je velikega pomena tudi vprašanje transporta svežih sliv in sadja sploh. Doma nimamo dovolj sušilnic in drugih priprav za sušenje sadja na veliko, pa bodo propadle ogromne količine, če se ne bo storilo tudi nekaj za prevoz svežega sadja. Kdor bi si pri današnjih razmerah podstopil naložiti sveže sadje in ga poslati na daljnji pot, ta je siguren, da bi se popolnoma pokvarilo, predno pride do cilja. Vemo pa, da imamo toliko vozni in plovni sredstev na razpolago, da bi se pri dobri volji dalo tudi v tem oziru nekaj narediti. Uvesti bi se morali nalašč za transport svežega sadja brzi vozovi, ki bi vozili kolikor močje direktno.

Izvoz moke. Centralna uprava (Središnja zadruga) je dala mleti mlinom v Srbiji 700 vag., mlinom v Vojvodini 350 vag. in mlinu Union v Osijeku 50 vagonov. Omeniti moramo, da mlini v Srbiji sploh niso v stanu zmleti take množine.

Poročila o gospodarskem položaju.

Produkcija sladkorja. Kakor vse kaže, se bode produkcija sladkorja v naši državi letos prav izdatno zboljšala. Tako na primer se poroča, da bode tvornica sladkorja v Osijeku, katera je pretečeno leto izdelala le 75 vagonov sladkorja, zamogla letos proizvesti okoli 600 vagonov. Enaki ugodni napredki so zaznamovati tudi pri ostalih tvornicah in upamo, da bode prišel kmalu čas, ko bode glede preskrbe sladkorja neodvisni od inozemstva. Produkcija pa bi zamogla biti letos izdatno večja kot pa bode, ako bi imele tvornice zadostne zaloge premoga. V tem slučaju bi zamogla že letos tvornica v Osijeku izdelati okoli 1000 vagonov. Radi preskrbe tovarn z premogom, ki so ga rabile za letošnje kampanjo, ca 1200 vagonov, so se sicer vršile že pred meseci v Beogradu konference, ki pa menda niso imele posebnega uspeha. Zahtevali so takrat da bi celo množino premoga za omenjene tovarne dobavila Slovenija iz svojih premogovnikov. Ker pa ta itak preskrbuje večidel države in je zadnji vagon ki se ga dnevno izkoplje, natanko določen kam ima oditi, je bila nadaljna obremenitev, brez da bi imelo to usledopolnih posledic posebno pri železnici, popolnoma izključena. Ker se je pri tej konferenci izkazala, da leži u Bosni izkopanih okoli 4000 vagonov premoga, o katerem menda v Beogradu ni nihče niti sanjal, se je merodajnim faktorjem priporočilo da naj skrbe, da se bode zamogel ta premog prepeljati do Broda in od tam potem potrebne množine dodeliti tovarnam za slador. Ni nam znano, kaj se je v tem oziru ukrenilo ali veliko skoro gotovo ne, ker sicer bi bile tovarne danes preskrbljene z zadostnimi množinami premoge.

Oddaja žita v Italiji. Glasom naj-novejšega zakona je žito v Italiji podvrženo prisilni oddaji. Producentom se bo ostavila samo količina žita, ki jo isti neobhodno potrebujejo za prehrano svoje družine. Oddano žito, pomnoženo z onim, ki se bo uvozilo iz inozemstva, bodo razdeljevali posameznim občinam pokrajinski žitni odbori po ključu, ki ga določi generalni komisariat za prehrano z ozirom na število prebivalstva in na prehranjevalne običaje podrejenih mu občin. Občine bodo mlele žito na svoj račun in oddajale moko pekom. Cene moke bodo v različnih pokrajinah različne, ker so mlevne mezde in cene otrobom in mlevskim odpadkom v različnih pokrajinah različne. Prefekti bodo od časa do časa določali maksimalne cene moki, ki bodo z ozirom na oddajno ceno žita 60 lir za meterski stot, znašale 60, 70 ali 72 lir za meterski stot. Tudi cene kruhu bodo po pokrajinah višje ali nižje. Zavisne bodo od lokalnih mezdnih razmer, cen goriva in od količine v posameznih pokrajinah izdelanega kruha. Kruh bo stal v posameznih provincih od 0.80 lir do 1.10 lir za kg. Cene nadrobne prodaje kruha bodo dololočevala po občinah posamezna občinska zastopstva.

Kriza v industriji papirja. Francozi se pritožujejo, da njih papirna produkcija ne krije lastnih potreb niti za polovico in so zato navezani na uvoz papirja, kar poslabšuje stanje francoske valute. Zahteva po zvišanju produkcije potom ustanovitve novih podjetij je splošna. Francoske tovarne so nastavile svojim izdelkom visoke cene, toda te so še vedno nižje ko v inozemstvu, kjer spekulacija draži papir. Vsled druginje papirja sta se osnovali v Franciji dve družbi za nakup papirja. Pet velikih pariških časopisov ima svojo nakupovalno zvezo, ostale pa bo zalagal konsorcij, ki se je ustanovil s kapitalom 3 milijonov frankov ni ki bo skrbel za transport in pravilno razdelitev papirja in drugih potreb. Nakupoval bo ta konsorcij potrebne množine v vseh deželah direktno in bo na ta način skušal preprečiti spekulacijo. Mesečna potreba papirja v Franciji znaša najmanj 13.000 ton in domače papirnice izdelajo samo približno 6.000 ton, tako da se ostanek 7.000 ton mora kriti potom uvoza iz inozemstva. Občutna kriza v papirju se opaža tudi v Nemčiji. Vsled nizkega stanja nemške valute je uvoz lesa in drugih surovin skoro nemogoč. Gorostasno zvišanje cen na surovi les in pomanjkanje premoga je dovedlo mnogo tovarn za celulozo do tega, da so ustanovile obrat. Položaj nemškega tiska je zelo kritičen in samo država bi mogla odpomoči tej krizi. Nedržavami, ki izvažajo papir, so v prvi vrsti Finska in Čehoslovaška. Finska je izvozila leta 1010 140.000 ton lesne mase in 60.000 ton papirja in kartona. Produkcija pa se je letos še znatno zvišala. Čehoslovaška papirna industrija izvažala v velikih količinah časopisni, tiskarski, pisemski, svilnati in cigaretni papir, lepenko, karton in strešno lepenko. Papir se izdeluje v 76 podjetjih, karton v 47, celuloza v 10 in lesna masa v 58. Letna produkcija čehoslovaške papirne industrije znaša v vagonih: papirja 17,484, kartona 18,690, celuloze 12,336 in lesne mase 8,190. Celotna vrednost teh izdelkov, znaša 110. milijonov frankov. Produkcija celuloze potrebuje letno 600.000 m³ lesa, ona lesne mase pa 260.000 m³. Količina izdelkov, ki bi jih čehoslovaška industrija mogla izvoziti, znaša 8,000 vagonov papirja in kartona, 5,000 vagonov celuloze in 2,000 vagonov lesne mase na leto. Tudi v Ameriki se opaža pomanjkanje papirja in pravijo, da bo s prvim oktobrom polovica dnevnikov prenehala izhajati. Izvoz lesne mase iz Quebeca je letošnje leto nazadoval za vrednost 9 milijonov dolarjev. Kemiki so na delu, da iznajdejo snov, ki bi mogla nadomestiti lesno maso. Predsednik ameriške tiskovne zveze je v ta namen zaprosil senat, da dovoli 1,250.000 frankov kredita. V državi Ohio so se delali poskusi, izdelovati papir iz smeti in tajnik zveze papirnic je izjavil, da bi se na ta način moglo iziti iz današnje papirne krize. Cena časopisnemu pa-

pirju je v Zedinjenih državah 5 frankov za kilogram. V Avstraliji se je ustanovil sindikat francoskih in angleških kapitalistov z glavnico 12 milijonov frankov, ki bo izkoriščal domače gozdove v svrhu izdelovanja lesne mase, kajti dosedaj je bila Avstralija navezana večidel na uvoz.

Narodno gospodarski pregled.

Izmenjava majhnih bankovcev. Kakor poročajo, je došel papirnati drobiž in bodo najbrže v kratkem že izmenjali 10, 2 in 1 kronske bankovce avstro-ogrske banke, ki še krožijo v naši državi. Čas je že, da izmenjajo te cunje, katere so v takem stanu, da se človek boji je vzeti v roke. Predolgo so čakali z izmenjavanjem. Slišali smo pa ob enem tudi, da bodo sedaj pri izmenjavi ravnotako postopali, kakor so pri izmenjavi velikih not. Izmenjali bodo le tiste novčanice, ki so bile prežigosane v letu 1918. Predvsem moramo reči, da so novčanice tako obrabljene, da na malokateri sploh spoznaš žig. Kdo pa danes ve, kateri žig je pravi in kateri ne. Zamenjajte čimprej stare cunje brez ozira na žig, saj v nekaterih pokrajinah (n. pr. Vojvodina, Baranja) sploh niso žigosali. Ne delajte nepotrebnih sitnosti in težav.

Razno.

Saj ni tako hudo. V Slovincu se je pred kratkim nekdo hudo zaletel v slovensko meščanstvo, kateremu očita lahkomišeljskost, potratnost, nezrelost, kratkovidnost in še druge take lastnosti. Meščanstvo živi bezskrbno tjavendan te se ne ozira na bedo, ki vlada vsepovsod, se noče denarno žrtvovati za splošnost. Ni potrebno, da bi zagovarjali meščanstvo, katero se bo že samo branilo, če se mu bo zdelo vredno, omenimo le toliko, da naše bede niso krivi takozvani milijonarji, najmanj pa takšni kot je n. pr. Karol Seljak, nego diletanska gospodarska politika naših vlad in njenih birokratov. Slaba gospodarska in trgovska politika nam je požrla milijarde, kar smo že dokazali in še lahko dokažemo. Uganjajte bolj pametno politiko, ščitite naše gospodarstvo in trgovino, pa bode veliko več podjetnosti pri nas in tudi več denarja in zasluzka med narodom. Manj bede bo pa tudi, če nehate hujskati delavsko ljudstvo proti delu. Omenimo samo osemurni delavnik. Nikjer drugje na svetu ni v veljavni, le pri nas ste šli tako daleč, da ste omejili delavoljnost. To je več kot luksuz. Po vseh državah, izvzemši Avstrijo, imajo daljši delavni čas. Potem pa tisto očitiranje luksusa. Kje pa je slavni pisec videl žido, baržun itd. Vse žene od naše vlade zaznamovanih milijonarjev hodijo prav preprosto oblečene, tedaj tukaj ni luksusa. Če imajo naši samski milijonarji elegantne zaročenke, tega pa ne vemo. Tistih par lahkoživk, ki se bolj elegantno sprehajajo po mestnih trotuarjih, pač še ne požre toliko narodnega premoženja in tudi tistih par študentov in trgovskih sodrudičkov, ki si dovoljujejo nedolžno zabavo biljardiranja, ne zaslužijo toliko vika. Tudi s tistimi milijardami, ki je hočete dobiti s strahovitimi davki, ni tako hudo. Naše narodno premoženje se nahaja večinoma v kmečkih rokah, in priznati moramo, da kmet s svojim premoženjem dobro gospodari. Tistih par židanih rut bodete kmečkim dekletom že privoščili. Nam pa vrivoščite včasih kaki kozarček vina, katerega je pridelal priden slovenski vinorejec, ki bi se prav občutno zahvalil za Vaše stokanje. Če bi tedaj bila odvisna bodočnost naše države le od zatreja našega luksusa, katerega pa pozna le pisec, tedaj bi lahko mirno živeli v tem dozdevnem luksusu. Veliko večjo nevarnost za našo bodočnost tvori naša slaba gospodarska politika. Ta bi pač lahko uglasila pot vašim boljševiskom. Ali jugoslovanski kmet bo pri volitvah pometel z vašimi boljševiski pa tudi z gospodarskimi ušmarji, pa bo mir v deželi. Tedaj le ne toliko strahu in vika.

Ponudim po ugodnih cenah:

Sunligt milo, kisovo kislino, cikorijo, kolinsko in drugo v zavitkih in prosto v večjih množinah

Leskovic & Meden
trgovina s špecerijskim blagom.
Ljubljana, Jurčičev trg 1.

3, 4-3

STONE MALGAJ

stavbeni, pohištvni pleskar
in ličar 16, 52-3
LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 6.
Zajamčeno predvojno blago
za portale in prodajalne.

Priroden malinovec s sladkorjem

in ekstrakte za umetne
soke nudi po najnižjih
dnevnik cenah tvrdka

Srečko Potnik, Ljubljana

Metelkova ulica št. 13.

20, 10-3

Staro železo

lito, kovaško in dele starih
železnih strojev, kupuje v
vseh Jugoslaviji po najvišjih
cenah

Franc Stupica v Ljubljani
Gosposvetska (Marije Terezije) cesta št. 1.
18, 4-3

17, 24-3

Fr. Stupica, Ljubljana

Gosposvetska cesta 1
priporoča svojo zalogo
železnine, poljedelskih
strojev in železnih
blagajn na debelo.

KAVO

po 60 K za kg dokler
traja zaloga. - Odjem
najmanj eno vrečo, do
10 vreč, večje množine
ceneje, oddaja

52, 3-3

JOS. ZIDAR, LJUBLJANA.

Anton Krisper
Coloniale
Ljubljana.

55, 52-3

*Ljubljanska
kartonažna tovarna
in papirna industrija*

J. Bonač sin
Ljubljana

priporoča svoje izdelke:

*vsevrstne kartonaže,
embalaže za lekarne,
razpredelnike (Brief-
ordner) za pisma,
lepenke vseh vrst.*

Oferti brezplačno na razpolago.

21, 3-3

SEMENA
ZA PREDPRODAJALCE PRI-
POROČA
SEVER & KOMP.
LJUBLJANA,
WOLFOVA ULICA ŠTEV. 12.

14, 20-2

KUPUJEMO SUHE GOBE IN VSE DRUGE
DEŽELNE PRIDELKE.

**Veletrgovina
A. Šarabon
v Ljubljani**

priporoča

**špecerijsko blago
raznovrstno žganje
moko
in deželne pridelke
raznovrstno rudninsko
vodo.**

22, 10-3

Lastna pražarna za kavo
in mlin za dišave
z električnim obratom.
Ceniki na razpolago.

I. C. MAYER
LJUBLJANA
STRITARJEVA ULICA

MANUFAKTURA

62, 10-1

ENGROSS - ENDETAIL

Špecerijska in deli-
katesna trgovina na
debelo

T. Mencinger

Ljubljana

Resljeva cesta št. 3. — Sv.
Petra cesta št. 35.

Zaloga: vin, salam,
likerjev, mineralnih
vod.

13, 20-2

Kupujem po najvišjih cenah in v
vsaki množini: brinjevo olje, suhe
gobe, fižol, laneno seme, sploh
vse deželne in gozdne pridelke.

Prodajam najcenejše: vžigalice,
sveče, kavo, olje, riž, milo, rum
in pristno slivovko. — Izvrstna
stara vina, špirit, bencin in razno
kolonijalno blago. 57, 3-3

F. Sirc, Kranj.

IVAN JELAČIN

Ljubljana

veletrgovina
s špecerijskim in
kolonijalnim
blagom.

Točna in solidna
postrežba!

2, 50-3

Kupujem vedno in v vsaki
množini po najvišjih cenah
Brinjevo olje, suhe gobe,
fižol in druge deželne pridelke.

Nudim najnižje: kavo, olje, riž,
sveče, vžigalice, moko, pravo
slivovko, rum ter raznovrstno
drugo blago. 56, 3-3

M. RANT, KRANJ.

Oprava za pisarne

registrature, pisalne mize, fotelji
v lepi izberi.

Vabimo na ogled!

8, 20-3

Underwood

najboljši ameriški pisalni stroj sedanjosti.

Opalograph

razmnoževalni aparat, razmnožuje strojno
in ročno pisavo potom neizrabljive
steklene plošče.

15, 20-3

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo:

The Rex Co. Ljubljana,
Gradišče šte. 10.

Moderno vrejena popravilnica vseh pisalnih strojev.

Trgovska zadruga, r. z. z o. z. v Ljubljani

Bethovnova ul. 10 v poslopiju Trgovske zbornice.

- - - Telefon št. 464. - - -

Prodaja razno kolonijalno in železninsko blago po najnižjih
cenah. Gospodje trgovci, ki še niste člani te zadruga, pod-
pirajte svojo gospodarsko organizacijo s tem, da pristopite
tempreje kot člani.

53, 3-3

Gričar & Mejač, Ljubljana, Prešernova ulica št. 9.

Največja zaloga izgotovljenih oblek za
gospode, dečke in otroke.
Blago za obleke in plašče.

Konfekcija za dame

10, 3-3

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 1.

Interesna skupnost s Hrvatsko eskomptno
banko in Srbsko banko v Zagrebu.

Kapital 10,000.000 K. — Rezerve okrog 2,500.000 K.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

Denarne vloge. — Nakup in prodaja:
efektov, deviz, valut. — Eskompt menic,
akreditivi. — Borza.

Brzjavni naslov: Eskomptna. Interurb. tel. št. 146.

90, 20-3

M. TIČAR

Ljubljana.

Veletrgovina
papirja in raz-
glednic. — Vse
potrebščine za
urade in šole.

:: Najfinejša ::
galanterija.

54, 3—3

Modna in športna trgovina

P. MAGDIČ

v Ljubljani nasproti glavne pošte.

Priporočā

za gospode:

Klobuke
Perilo
Kravate
Telovnike
Dežnike
Turistovske
predmete

za dame:

Hišne halje, bluze,
svilene obleke, eta-
min obleke, vrhnja
krila, spodnja krila,
predpasnike, perilo,
moderce, rokavice,
svilo in vsake vrste
nakitne predmete.

V zalogi vedno zadnje novosti!

49, 3—3

Veletrgovina manufakturnega blaga

Hedžet & Koritnik

Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 4.

Telefon interurban št. 75. 11, 50—3

Dobiva ponajveč iz Anglije v velikih množinah
raznovrstno volнено, modno in perilno blago.

Anton Tonejc in drug

Maribor, Jugoslavija

trgovina s kolonijalnim,
špecerijskim blagom in
deželnimi pridelki na debelo.

Brzjavi: Tonejc Maribor. — Telefon št. 68. — Čekovni račun št. 11.668.
Tekoči račun pri Ljubljanski kreditni banki v Mariboru.

UVOZ. — IZVOZ.

IZVOZJAJC.

24, 52—3

Točna postrežba! Nizke cene!

Franjo Zebal

Rudnik—Ljubljana
Dolenjska cesta.

Telefon interurb. št. 430.

Trgovina z mešanim blagom,
železnino in deželnimi pri-
delki na drobno in debelo.
12, 4—3

Barva

za obleko, prava anilinska, zanes-
ljivo dobra, črna in modra, se zopet
dobi: „Mohr“ prve vrste, 100 za-
vitkov 120 K. Razpošilja se vsaka
množina po pošti ter se pridenejo
slovenska navodila.

Karol Loibner, Celje.

Veletrgovina s špecerijo in deželnimi
ter gozdnimi pridelki

ANT. KOLENC, CELJE
Kralja Petra cesta št. 22.
46, 20—3

Oglasi

v „Trgovskem Listu“ imajo
največji uspeh.

Veležganjarna v Ljubljani

M. Rosner & Co.

naslednik 51, 10—2

VIKTOR MEDEN

prodaja fino pristno blago lastnega izdelka:

slivovico, brinjevec, sadjevec, rum, konjak
in razne likerje po najnižjih cenah.

Kupuje sadje vseh vrst pripravno za ku-
hanje žganja. Telefon 71. Telefon 71.

Moško in žensko pe-
rilo, predpasnike in
delavske hlače izde-
luje in razpošilja naj-
ceneje izdelovalnica
perila

R. Stermecki,
Celje.

Naročite vzorčni zavoj 12 komadov.
Izdelava zelo natančna! Cene posebno nizke!

47, 10—3

Na debelo!

Veletrgovina z železnino

Na drobno!

PINTER & LENARD, MARIBOR.

Velika zaloga vseh v to stroko spadajočih predmetov po najnižji dnevni ceni.

36, 3-3

Trgovina z železnino

Anton Brenčič, Ptuj

se priporoča tovarišem trgovcem iz okolice za nabavo

raznovrstne železnine

na debelo.

Potrudil se bode streči sedanjim gospodarskim okoliščinam odgovarjajoče točno in solidno.

Velespoštovanjem

30, 5-3

A. Brenčič.

Ivan Koradžija

Maribor

Aleksandrova cesta 23.

Špecerija

in

železnina

na debelo.

41, 3-3

Trgovina s papirjem in knjigarna

I. N. Peteršič
Ptuj

zraven okrajnega glavarstva.

Šolsko orodje, vsakovrstno drobno blago, okraski za ženske obleke. Pletenine, čevljarско orodje in čevlji.

33, 20-3

Ivan Kravos

Maribor

Koroška cesta št. 17.
Cankarjeva ul. št. 1.

Sedlarska delavnica in zaloga navadnih in finih vpreg in oprav, kakor tudi različnih potrebščin za konje. Velika izber nagobčnikov, ovratnikov in bičev za pse. Zaloga ročnih in potnih kovčkov, usnatih torpic, nahrbtnikov za planince itd. Jermenje za stroje!

39, 3-3

Sprejemajo se vsa v to stroko spadajoča popravila. — Postrežba točna in solidna.

Priporoča se
manufakturna trgovina**M. E. ŠEPEC**MARIBOR, Grajski trg št. 2.
38, 3-3

Veletrgovina

s steklom in porcelanom

Fr. Strupi

Celje.

28, 3-3

KNJIGARNA, TRGOVINA UMETNIN IN MUZIKALIJ

Goričar & Leskovšek, Celje

KRALJA PETRA CESTA 7. -PRESERNOVA UL. 2.

Trgovina s papirjem, pisalnim in risalnim orodjem, založna knjigarna, prodaja šolskih knjig in igralnih kart. Lastna zaloga vseh tiskovin za urade in pisarne, vsakovrstnih razglednic, ljudskošolskih zvezkov, risank in risalnih skladov. —

Molitveniki, koledarji, papirnate vreče, nagrobni venci in traki. 4, 10-3

Na debelo.

Poštno-čekovni urad 10.716. — Telefon 60.

Na drobno.

Veletrgovina

Turković & Kūhar Velika zaloga
vseh vrst živil,
stavbenega
materijala,
železa, sirovin,
drv za kurjavo
:: i. t. d. ::

48, 3-2

Maribor,

Cankarjeva ul. 26, Jugoslavija.

Zveza slovenskih trgovcev v Celju

ima na zalogi od vlade dodeljene stvari in sicer: sladkor, sol, petrolej, vžigalice navadne in Ciril Metodove. Naročila naj se naslovijo direkto na »Zvezo«.

Telefon št. 135. Brzjavi: Kreditno blago.

5 b), 25-2

Veletrgovina z manufakturo**K. Worsche, Maribor**

Gospodarska ulica št. 10.

44, 3-3

Prva jugoslovanska tovarna tehtnic

Ivan Rebek, Celje

Telefon št. 32.

Dobavitelj za državno in Južno železnico na vseh progah v Jugoslaviji, izdeluje: mostovne, vagonke, skladiščne in decimalne tehtnice, centimalne, tehtnice s tekočo utežo (Laufgewicht) za trgovino in obrt, za tovarne, rudokope, konsumna društva, zadruga i. t. d.

Tehtnice so v tovarni uradno preizkušene.

Delo solidno, postrežba točna.

9, 3-2

GASPARI & FANINGER

MARIBOR, ALEKSANDROVA, CESTA ŠTEV. 48.

Samo na debelo.

Bombaž perl, za vezanje in plesti, nogavice, moške, ženske in otročje v vseh vrstah, rute, žepne in za na glavo, obrisalke, namizni prti, prtiči, steni, čipke, svilene in bombažaste. Podveze, köpper-trakovi, svileni in pralni trakovi vseh vrst. Rokavice, gumbi za obleke in lišp. V zalogi vse Prym-ovo blago, kakor igle itd. Denarnice, štabi, papir in stročnice za cigarete, toaletno milo, žlice, vilice in noži, sidol, papir za pisma in sploh velika zaloga vseh vrst galanterije in drobnine. — Kranjski izdelki vedno v zalogi, kakor n. pr. krtače-ribarice, konjske, za svetiti in mazati ter biče in vse velikosti pravih glavnikov.

34, 3-2

Samo na debelo.